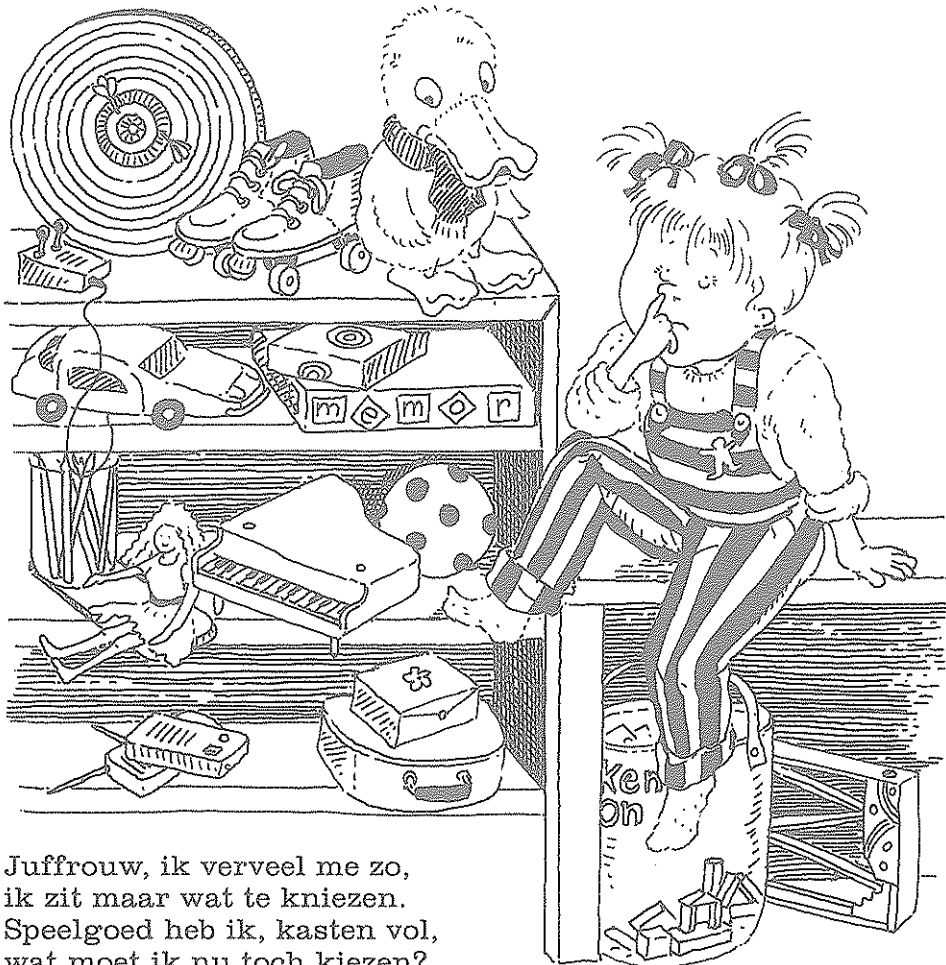

Juffrouw, ik verveel me zo,
ik zit maar wat te kniezen.
Speelgoed heb ik, kasten vol,
wat moet ik nu toch kiezen?

De kinderen zijn in een lege speelzaal.
Wat moeten we hier nu toch doen?
Er is helemaal niets te spelen!

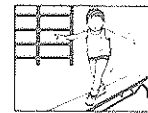
In plaats van niet kunnen kiezen uit een enorme berg speelgoed draaien we de boel hier eens om. Kunnen jullie toch spelen, ook al is er geen speelgoed? U laat de kinderen bedenken wat ze wel kunnen doen. Laat hen met ideeën komen, zoals kruiwagen spelen, tikspel, overloopspel. Andere mogelijkheden zijn:

1 Doorkruipspel: één kind gaat met de benen wijd staan, een ander kruipt er onder door en gaat zelf voor de eerste staan. Dan kruipt de volgende er onder door, totdat er een lange slang van kinderen is ontstaan.

2 Tikspel 'De heks en de soep': de kinderen worden in vier groepen verdeeld. Elke groep gaat in een hoek van de speelzaal staan. Een groep is de peper, een het zout, de derde de peterselie en de laatste groep is de maggi. De heks (leerkracht) roert in de soep (krijtcirkel op de grond), maar mist de peper. Alle peperkinderen rennen nu door de zaal. De heks probeert hen te vangen en stopt hen in de soep. Zo gaat het spel verder. Niet alle kinderen worden gevangen; als de heks, na gedane arbeid, een dutje doet, mogen zij de 'soepkinderen' gaan vrijtikken.

3 Zitspel: u kunt kinderen met bepaalde herkenbare kledingstukken opdrachten geven. Bijvoorbeeld: kinderen met veters in hun schoenen gaan snel zitten. Of: alle kinderen met iets roods aan gaan achter elkaar zitten.

Situatie

Speelzaal

Bedoeling

Kennis en ervaring opdoen van en met de omgeving waarin we leven (17.3.1).

Materiaal

Krijtje.

Organisatie

Vooraf houdt u met de groep een kort gesprek. Voor 'De heks en de soep' verdeelt u de kinderen in vier groepen en trekt u een krijtcirkel op de grond.

Jaarkalender

Gebruik dit idee vooral, als de kinderen zich eens ontzettend vervelen.

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

In een nagesprekje kan duidelijk worden dat je niet veel nodig hebt om toch leuk te kunnen spelen.

Daar zit u dan! Met op uw schoot uw oude beer, uw trein of pop van toen. Van vroeger, toen u klein was.

De kinderen zullen ongetwijfeld vragen hoe u aan dat mooie speelgoed komt. U legt uit dat u daar vroeger, toen u een klein meisje/jongetje was, graag mee speelde. Dat dit uw lievelingsspeelgoed was. Dat u het altijd heel goed bewaard heeft. De kinderen zullen zelf ook dingen kunnen noemen waar ze graag mee spelen. Probeer er achter te komen of zij ook nog speelgoed van vroeger hebben. Iets waar ze graag mee speelden, toen ze baby of peuter waren en dat ze nu niet meer gebruiken, omdat ze er te groot voor zijn.

Vraag hun of ze dat 'oude' speelgoed mee willen brengen. Verzamel het op een groepstafel, waarop u tevens drie grote tekeningen (of platen uit tijdschriften) van een baby, een peuter en een kleuter hebt neergelegd. Het meegebrachte speelgoed ordent u samen met de kinderen. In het gesprek vraagt u van alles over het 'afgedankte' speelgoed.

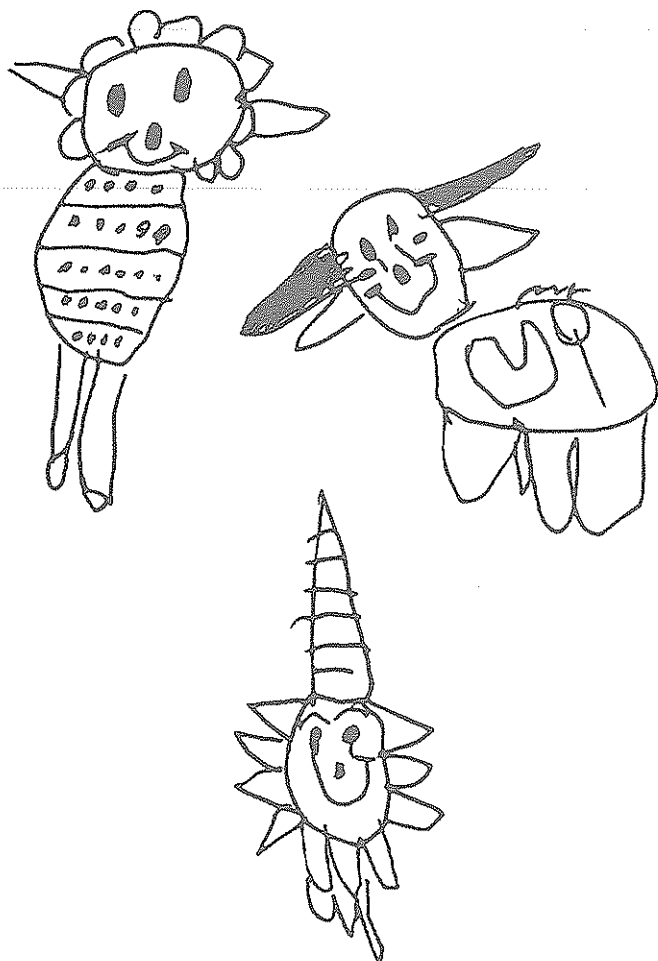
Waar gebruikt een baby een bijtring voor?

Waarom gebruik je je driewieler niet meer?

Waar bewaar je je 'oude' speelgoed?

Variatie

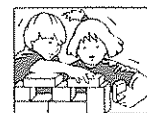
Het meegebrachte speelgoed kan meegenomen worden op 'verjaardagsvisite' in de poppenhoek. De pop is jarig en krijgt nu echte cadeautjes.

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Ontdekken van en ervaringen opdoen met aspecten van tijd: tijdsbeleving, vroeger, leeftijd, ouderdom, jonger dan (15.1).

Materiaal

Speelgoed van een baby, een peuter en een kleuter.
Speelgoed van uzelf als kind.
Drie afbeeldingen van een baby, peuter en kleuter op een kartonnen bord.

Organisatie

Geef de kinderen enkele dagen de tijd om zelf speelgoed mee te brengen en speel het ordeningsspel ook pas dan, als ieder wat bij zich heeft. Maak een groepstafel vrij waarop u de drie borden neerzet.

Leerlijn

☒ Groep 1.

☒ Groep 2.

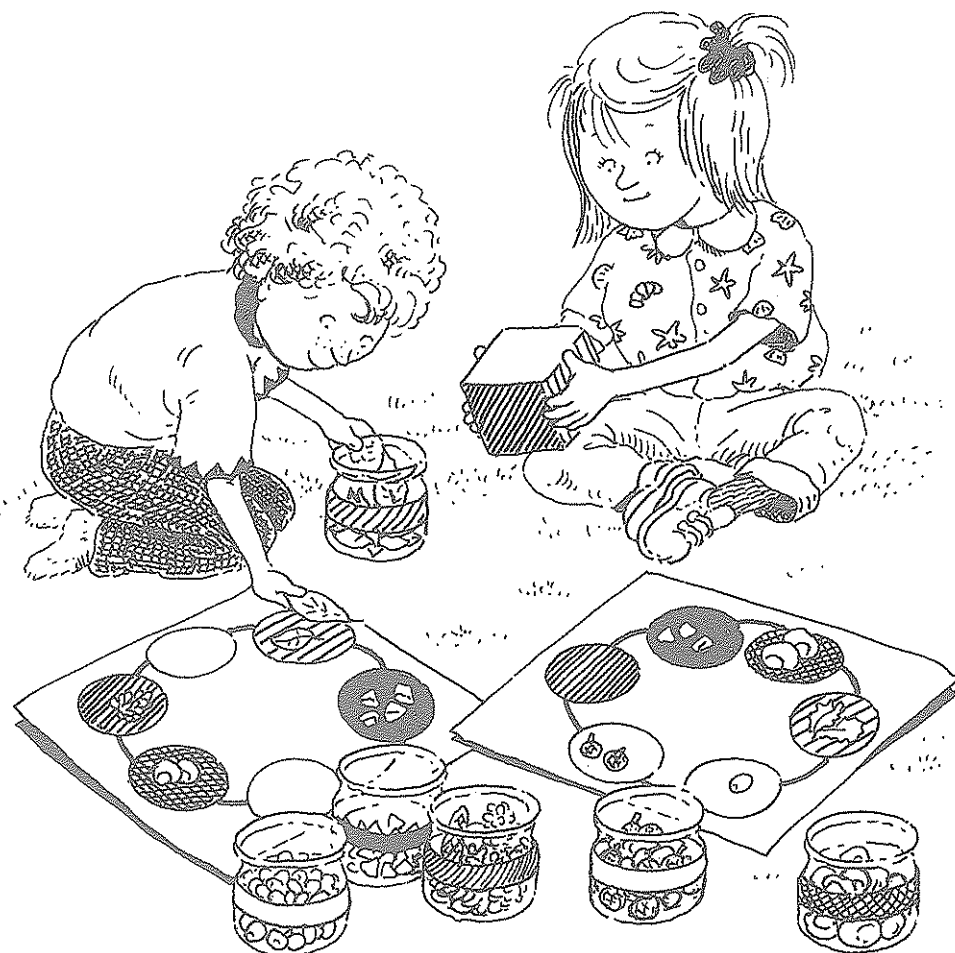
Observatie/evaluatie

Hoe staat het met de ontwikkeling van het tijdsbesef? Denk aan begrippen als *jonger dan/kleiner dan/ouder dan*. Kunnen de kinderen goede zinnen maken met 'Toen ik klein was,...'? Welke kinderen gebruiken woorden als *vroeger, toen, oud?*

Kraakje Pluimstaart zorgt voor later,
hij voelt dat het kouder wordt.
Daarom zoekt hij beukenootjes
en 's winters komt hij niets te kort.

U hebt van tevoren tijdens een wandeling met de kinderen allerlei
materiaal verzameld. Die wintervoorraad ligt uitgestald op een
kijktafel. Praat er met de kinderen over.
Wat ligt er allemaal?
Wat is een voorraad?
Welke dieren leggen een wintervoorraad aan?
Waarom doen ze dat?

Daarna gaan vier kinderen een spel spelen. Ze leggen een
wintervoorraad aan, net als eekhoorns doen.
Er staan zes potten op tafel met daarin: eikels, kastanjes, bladeren,
eikelhoedjes, beukenootjes, denneappels, van elk minstens tien
stuks. Elke pot heeft een kleur die overeenkomt met een van de
kleuren van de kleurendobbelsteen.

Elk kind heeft een eigen speelbord. De cirkel is de kuil voor de
wintervoorraad. De bedoeling is nu dat het eerste kind met de
dobbelsteen gooit, uit de pot met diezelfde kleur iets pakt en dat op
het betreffende rondje van de cirkel legt. Dan is de volgende aan de
beurt. Bijvoorbeeld: een kind gooit rood, pakt een kastanje uit de
rode pot en legt die op een rood rondje van de cirkel. Wie het eerst de
cirkel vol heeft en dus zijn/haar wintervoorraad binnen heeft, heeft
natuurlijk gewonnen.

Situatie

Hoekenwerk

Bedoeling

Bekijken en vergelijken van
vruchten en zaden (16.3.2).

Materiaal

Eikels, eikelhoedjes, kastanjes, beukenootjes, bladeren en denneappels.
Kleurendobbelsteen.
Zes potjes die u de kleuren geeft van de dobbelsteen.
Een zelfgemaakt speelbord van stevig papier, 30 x 30 cm. (Zie illustratie.) U kleurt de rondjes in de kleuren van de dobbelsteen.

Organisatie

Vooraf legt u de tijdens de herfstwandeling verzamelde materialen klaar, evenals het spelmateriaal.
Dit spel heeft een plaatsje in de spelletjeshoek, als onderdeel van een activiteitscircuit. Vier kinderen spelen het spel, de rest van de groep is aan werktafels/in hoeken bezig met herfstmateriaal.

Jaarkalender

Na een herfstwandeling.

Leerlijn

- ☐ Groep 1.
- ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Kennen de kinderen de kleuren?
Weten ze de namen van de herfstspulletjes?

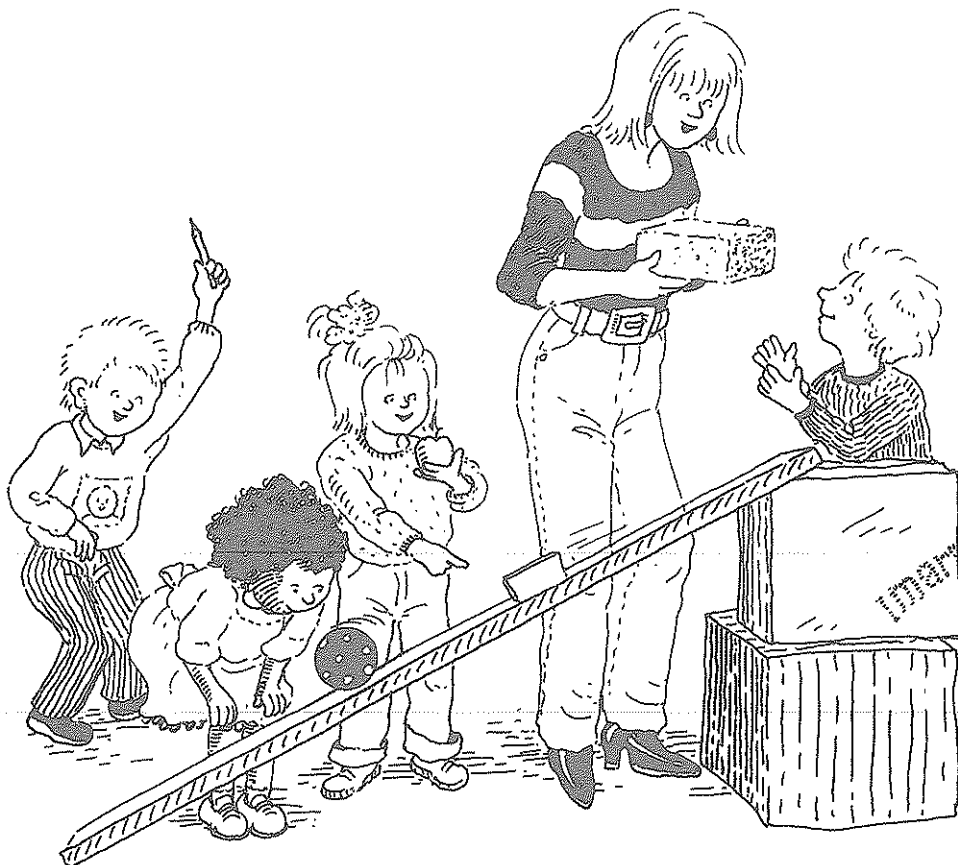
Met een groepje van ongeveer zes kinderen gaat u allerlei voorwerpen van een schuine plank naar beneden laten bewegen. U hebt allerlei dingen verzameld: blokken, een lucifersdoosje, ballen, kralen, stuiters, viltstiften, rietjes, jampotdeksels, steentjes, potloden. De kinderen leggen de voorwerpen bovenaan op de plank.

Wat gaat het snelst naar beneden?

Waarom gaat het ene voorwerp vlugger omlaag dan het andere? Heeft de vorm er iets mee te maken?

Welke woorden gebruik je? (Rollen, glijden, vallen.)

Hoe schuin moet de plank staan om de niet ronde voorwerpen naar beneden te laten schuiven?

Als er twee planken worden gebruikt, kan een wedstrijdje worden gehouden: welk van de twee voorwerpen is het eerst beneden? Na het uitproberen gaan de kinderen de voorwerpen in twee groepen verdelen: rond en niet rond, glad en stroef, vierkant en niet vierkant. Vervolgens doet u een proefje: een doos wordt over het tafelblad vooruitgeschoven. Een andere doos wordt vooruitgeschoven over rietjes die als rolletjes fungeren.

Wat is het verschil?

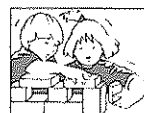
Wat gaat gemakkelijker?

In het nagesprek komt u met de kinderen tot de conclusie: aan de vorm van een voorwerp kun je zien of het gemakkelijk zal gaan rollen of glijden. En: rollen gaat gemakkelijker dan glijden.

Variatie

Het 'hellingproefje' kunt u ook op de speelplaats doen, als daar een glijbaan staat. De kinderen experimenteren door er van alles vanaf te laten rollen en glijden. Vooral de jongste kleuters zullen dit schitterend vinden.

Situatie

Werkles

Bedoeling

Ervaringen en kennis opdoen met en van bewegende voorwerpen (16.9).

Materiaal

Planken, dozen.

Allerlei voorwerpen: blokken, lucifersdoosje, rietjes, kralen, ballen, stuiters, steentjes, viltstiften, potloden, jampotdeksels.

Organisatie

Het ontdekkende kan vooral naar voren komen, als u met een klein groepje werkt. De anderen zijn zelfstandig bezig en kunnen op een later tijdstip deze activiteit doen.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Maken de kinderen de koppeling tussen de vorm van het voorwerp en het wel/niet kunnen glijden of rollen?

Merken ze dat het verschil maakt, als een voorwerp zwaarder is of dat de helling van de plank er toe doet?

Uit: Corry C. Meeboer, *De tweede vrolijke kring* (Muusses, Purmerend).

Zwarte Pieten? Wat die allemaal kunnen? Op daken klimmen, van 't ene naar het andere huis springen, van de regenpijp glijden, op het randje van de dakgoot lopen...

U staat met de kinderen in een grote kring in de speelzaal. Als u de muziek van het liedje heeft, draait u die een aantal keren achter elkaar, terwijl u duidelijk meezingt. Zonder muziek kunt u het liedje natuurlijk ook een aantal keren zingen.

Alle Pieten kunnen dansen, alle Pieten op het dak.
Alle Pieten kunnen dansen, alle Pieten met gemak.
En spring, en spring en spring en spring en spring.

De kinderen zullen dit eenvoudige liedje vrij snel met u mee kunnen zingen. Hierna kunt u overgaan tot het bewegen. Bijvoorbeeld bij 'En spring' gaan we allemaal springen. Dat zullen alle kinderen enthousiast meedoen.

U vraagt hun andere bewegingen te bedenken, zoals: buigen, klappen, knielen, hurken en strekken. Steeds zingt u het liedje met een andere bewegingsvorm: en buig, en buig, en klap, en klap, en strek, en strek.

Om het wat moeilijker te maken, noemt u vervolgens een lichaamsdeel waarmee een beweging gemaakt moet worden.

Bijvoorbeeld:

Arm: zwaaien, draaien, buigen en strekken.

Hoofd: knikken, schudden, draaien.

Benen: buigen, tikken, draaien.

Voeten: springen, strekken, draaien.

Op deze wijze kan het liedje een groot aantal keren herhaald worden.

Variatie

Doe alle kinderen een 'pietenkraag' om of zet hun een 'pietenbaret' op. En met een kurk die u even in een brandende lucifer houdt (en ook enkele seconden laat afkoelen) krijgen alle kinderen een zwarte veeg op hun wangen of neus. Dan zijn het echte Zwarte Pieten. En die kunnen pas goed dansen...!

Situatie

Speelzaal

Spelles

Bedoeling

Kennis en beleving van het eigen lichaam (via directe ervaring, waarneming of voorstelling) (13.1).

Kennis en beleving van de positie van het eigen lichaam in de ruimte en van lichaamsdelen onderling (13.2).

Materiaal

Indien mogelijk de muziek van 'De Konijnenpolka' uit: Corry C. Meeboer, *De tweede vrolijke kring* (Muusses, Purmerend).

Baretten, kragen en voor alle kinderen schmink (kurk en lucifers).

Organisatie

U staat met alle kinderen in de speelzaal en start met het zingen van of luisteren naar 'De Pietenpolka'.

Jaarkalender

Sinterklaastijd.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Wie heeft er moeite met: tweezijdige bewegingen, enkelzijdige bewegingen en/of tegengestelde bewegingen?

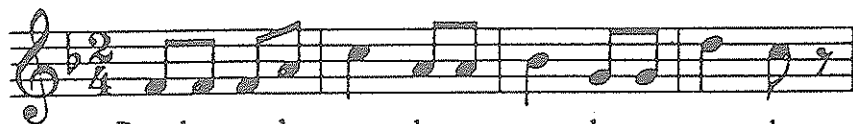
Kunnen de kinderen hun evenwicht bewaren?

Spelletjes uit andere landen

W ACTIVITEIT

In dit lesidee gaan we een Antilliaans en een Marokkaans spel spelen. In alle landen worden spelletjes gespeeld. Vaak zien we dat spelletjes uit andere landen veel met elkaar gemeen hebben. Andere spelletjes zijn weer typisch voor een bepaald land. Dit laatste geldt voor het Marokkaans spel.

1 Ban, Ban pas 'un rondou (Antilliaans lied)

Ban, ban pas' un ron - du, un ron - du, un ron - du.

Ban, ban pas' un ron - du, pa nos su mu - cha - nan.

(Laten we een rondedansje maken.)

2 Kende nos ke tuma, ke tuma, ke tuma.
Kende nos ke tuma, pa nos tu muchanan.
(Maar wie zullen we daarvoor kiezen?)

3 Nos ke tuma, tuma, ke tuma, ke tuma.
Nos ke tuma, tuma, pa nos su madranam.
(We kiezen daarvoor hem en haar.)

Uit: Wim Westerman, *Wij maken een kring*. Spelletjes uit 30 landen (Intro, Nijkerk).

In een kring staan zes tot twintig spelers. Eén kind staat in het midden. Het liedje wordt gezongen. Tijdens het zingen van het derde couplet kiest het kind dat in het midden staat iemand uit de kring. Dit kind komt nu ook in het midden staan. Het liedje wordt opnieuw gezongen en het kind dat als laatste in het midden kwam, kiest weer een ander. Zo gaat het spel verder. In het midden ontstaat een kring. De buitenkring wordt steeds kleiner. De binnenkring draait tijdens het zingen in een richting die tegengesteld is aan die van de buitenkring.

2 De stok valt (Marokkaans spel)

Bij dit spel zitten de kinderen in een kring rond een bergje zand, waar een stokje in is gestoken. Om beurten halen de kinderen voorzichtig een handje zand weg. Als een kind het stokje laat omvallen, krijgt dat kind een opdracht. Deze opdracht wordt gegeven door het kind dat rechts van de pechvogel zit. Na het uitvoeren van de opdracht gaat het spel weer verder.

Variatie

Er zijn verschillende bundels met spelletjes uit andere landen in omloop, waaronder:

Projektkrant 9 van Samen Wonen Samen Leven, Rotterdam.

W. Westerman, *Wij maken een kring*. Spelletjes uit 30 landen (Intro, Nijkerk).

Spelen. Een bundel liedjes uit verschillende landen, gegroepeerd rond het spelende kind (Molenaars Muziekcentrale, Wormerveer).

Juf, doen we ook eens een spelletje uit mijn land? (R.P.C.Z. Middelburg).

C. Gieben e.a., *Muziek en dans*. Spelletjes en kinderliedjes van de Molukken (PgOOM, Hoevelaken).

Spelen

DRAAIBOEK

108

Situatie

Buitenwerk

Spelles

Bedoeling

Zich inleven in gevoelens en gedachten van anderen en hiermee rekening houden (17.2.4).

Materiaal

Stokjes en een zakdoek. Eventueel als uitbreiding de genoemde interculturele spelletjesbundels.

Organisatie

Voordat de kinderen het Marokkaanse spel gaan spelen, zorgt u ervoor dat in de zandbak voldoende hoopjes zand gemaakt zijn.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Hoe vinden de allochtone kinderen de belangstelling voor de spelletjes uit het land van hun ouders?

Kennen zij deze spelletjes?